

ایران در دوره سلطنت قاجار

* مؤلف: علی اصغر شمیم

* ناشر: مدبر

* سال نشر: ۱۳۷۴

* نوبت چاپ: ششم

* محل نشر: تهران

کتاب مزبور با همه ارزش تاریخی و جامعیت اطلاعات از کتب قدیمی است. به نظر می‌رسد دست مؤلف در تحلیل و ذکر بعضی از حوادث، به‌خصوص، حوادث اواخر دوران قاجاریه و چگونگی سقوط آن باز نبوده و گرچه از دست مورخین درباری دل خوشی ندارد ولی در حوادث مربوط به روی کار آمدن سردار سپه مجبور بوده درباری فکر کند و در بیشتر حوادث به جای تحلیل و ردیابی حوادث و آوردن مدارک و اسناد، که طبیعت تاریخ نگاری است، سیاست زده شد و حجم بیشتر کتاب را به ذکر عزل و نسبها و جنگ‌های شاهان قاجار پرداخته است. پیش فرض اصلی او در مقدمه کتاب این است: مشکلاتی که بر سر ملت ایران آمده از دست ایل قاجار، و آن هم به‌خاطر ایل بودن آن می‌باشد و کمتر جوانب کلی و حوادث و تحولات جهانی و تأثیر آن را بر دیگر حوادث آن دوران متذکر شده و تأثیر سلسله حوادث و تأثر سایر حوادث تاریخی را از نظر دور داشته است.

با اینکه عنوان کتاب «*ایران در دوره سلطنت قاجار*» می‌باشد و طبق قاعده می‌بایست به تاریخ اجتماعی و فرهنگی و سیاسی ایران و مردم ایران بپردازد، این مطلب را به‌طور صحیح و با حجم کتاب و عنوان آن نیاورده و فقط یک ششم از کتاب را به‌خود اختصاص داده و حتی در حوادث مشروطه نقش مردم را کم‌رنگ جلوه می‌دهد.

در بعضی از فصول کتاب نیز حوادثی مانند یک جنگ را با تفصیل بسیار آورده و شرح وقایع جزئی را هم می‌آورد ولی وقتی به مسئله و پدیده مهمی مثل تحریم تنباکو و دیگر پدیده‌های فرهنگی می‌پردازد بحث را به صورت گذرا تمام می‌کند.

نتیجه دآوری و ارزیابی کتاب به‌طور خلاصه به شرح زیر می‌باشد:

الف. نقاط قوت:

۱. بیان تاریخ سیاسی و اجتماعی ایران در طول قریب به دو قرن؛
۲. جامعیت اطلاعات تاریخی دوره مورد بحث؛

۳. رعایت قواعد فارسی در نگارش؛

۴. جامعیت صوری.

ب. نقاط ضعف:

۱. بازماندگی از تحلیل دقیق و مستندسازی مسائل مطروحه؛

۲. عدم بهره‌وری از منابع و اسناد معتبر در تدوین مطالب تاریخی؛

۳. قرار دادن روحانیت در کنار طبقه اشراف در دوره جنگ‌های ایران و روس.

ج. پیشنهاد:

به عنوان یک متن کمک درسی بدون مانع است.

